

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Roberti Turneri Devonii Oratoris Et Philosophi
Ingolstadiensis Panegyrici Dvo**

Turner, Robert

Ingolstadii, Anno M. DC. IX.

Sacellvm Gregorianvm Lavrentii Frizolii. Gregorio XIII. Pont. Max.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69598](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69598)

SACELLVM

GREGORIA-
NVM LAVRENTII
FRIZOLII.

GREGORIO XIII.
PONT. MAX.

*Da veniam tua, sancte Pater, tenuâsse fatenti
Grandia. non studij hac culpa, sed ingenij.
Qui poterant magni vates, cessere: relictum
Hoc subij, sana vix ego mentis onus.
Sit voluisse aliquid, non laudem, aut munera posco,
Sat veniam leuibus me reperire modis.*

EXTVLERAT lucem nitido sol au-
reus ortu, (cipis adem
Etiam tempus erat Petri sub Prin-
Augustam translata, sacris de more peractis,
Condere Nazanxi monumēto antistitis ossa:
Excelsūq; opibus tantis ditare sacellum,
Gregorij Magnum quod habet de nomine
nomen. (gens,
Concursus templum populi compleuerat in-
Perq;

Perq̄ vias gentis celebres properatis eodem
Agmina perpetuo fluxu glomerata ruebant.

Quisq̄ nouum miratur opus, fixisse superbos
Luminibus fertur suspensa mente per orbis.
Sedibus huc effusa suis pulcherrima rerum
Pulchrius aspexisse nihil se Roma fatetur.

Hic placidi Laurens non infimus accola

Apruse

Sepè pererratis stupefacto lumine templis
Tyrrenum Antigenem, quo cum loca visere
sancta,

Et studio externas pietatis querere terras
Sueuerat, aggressus dictis cōpellat amicum.

Antigenes, teētis dudum vagor auis altis;
Ignota obiiciunt oculis se plurima, mentem
Diuerso qua sollicitam certamine pulsant.

Tu mihi, tu rerum prudens, dum sacra pa-
rantur,

Induitur niuea summus dum veste Sacerdos,
Succurre, & cupido monstrata ediffere, sedes

Qua liceat patrias repetēti audita referre,
Antigenes iussa antiqui facturus amici,

Iucundoque iterum visurus teēta labore

Aurea, Laurentem sic contra affarier orsus.

Tolle oculos, pietosq̄ alta testudinis arcus

Suspi-

Suspiciens, operis mecum spectacula tanti
 Perlege, & impositas tectis hinc disce figuras.
 Ordine percurrēs breuiter tibi singula pan-
 Teg, tuis oculis etiam manifesta docebo. (dā,
 Aspice inaurato sublatam formice molem.
 Ut tollens aquis se partibus undique surgit,
 Leniter & curuans alti fastigia templi
 Interius sinuat circo caua tecta rotundo.
 Conuexi medium (cernis) sol influit orbem
 Lucidus & radiis lustrat splendentibus adē,
 Infundit vitreisq; diem specularibus ortam,
 Substructā longis illinc candentia latē (lumi
 Quā bene metantur quadris discrimina ce-
 Limitibusq; secāt variata cacumina certis
 Dimensis (tenuēs artis ne despice lusus)
 In spaciis passim mollis se fundit acanthus,
 Inq; hederæ gracilis morem vestigia pandit,
 Grammineisq; tholo serpēs amplexibus alto
 Tollit brachia lēta, racemi ferosq; corymbos,
 Desinitet tandē in facies hominis uē, fera uē.
 Cancellis foliorum inter circumdata flexus
 Candelabra uomunt tremulas è vertice
 flammās,
 Fædantes atro non unquam culmina fumo.
 Inferius cassas externa luce fenestras

Et vacuo auratum cingentes ordine tectum
 Aptæ Corinthiaci dirimit fultura laboris,
 Circuituq; nitens spectatum lumina poscit.
 Glutine qui candent arcus, auroq; renident.
 Quorū humeris sublat a polo fastigia surgūt,
 Ipse vides qua signa ferant. in stipite abenū
 Implicitis anguem pendentem flexibus alto:
 Vipereis agros recreantem morsib. anguem,
 Obductasq; alis facies, volucrumq; figuras.
 Tutelam hīc orbis nō vna ex parte dracones
 Defecto cauda videas rutilare veneno,
 Auxilio innocuas & pandere gentibus alas.
 Excubat in vigili custodia lumine, monstris
 Barbaricis oritur cristato è vertice terror.
 Aspice quā tectis Ephyrea nititur. aureis
 Artis opus, gyro in sese vt redeunte corona
 Prominet, & pictum candens discriminat
 orbem. (lympo
 Hanc subter liquido æternum, qua gaudet o-
 Cernere erit gentem, vultusq; & discere no-
 men. (sat
 En dextra magnus sacrata volumina ver-
 Gregorius, cuius gemmis diadema coruscant,
 atq; auro, sacrū triplici caput orbe coronat.
 Huic sanctus formamq; gerens, speciemq; co-
 lumba Spiri-

Spiritus aduolitat, mentemq; docētis, & ora
 Cælesti sensu, & verbis cælestibus implet.
 Hinc nitidam puro concepit pectore lucem,
 Quæ chartis illapsa sacris splendore refulsit,
 Et liquidū densas purgauit in athera nubes.
 Hinc rectos animorum habitus dimensus a
 moris

Limite diuini, sanctis virtutibus orbem
 Instituit, funditq; nouos in pectora mores.
 Quin etiam patrij flauas ad Tybridis undas
 Quæ vaticanus nigrantē porrigit umbram
 Pastorū princeps, ouium quæ cura magistro
 Solicitet, qui sint morbi, quæ pabula lætas
 Efficiant, fontesq; docet, tristisq; luporum
 Quæis rabies fugienda modis. in finibus idæ
 Terrarum extremis, Tamesis quos carminibus
 dulci

Cyrenorum resonans, herbofo interluit amni
 Dum nollit genus indomitum, dum suaue
 colendi

Flectit in obsequium Christi fera pectora,
 Partibus adiectæ fidis cognomine gaudet.

Respondet læua linguarum doctus, & ora
 Illyricæ decus eximium, quem nomine sacri
 Religio, meritoq; ornat pietatis honore.

Hic

Hic pedibus calcans, q̄ vulgus inania captat
 Gaudia, contēpto circumdat corpus amictu,
 Longaque per multas ducens ieiunia luces.
 Membra domat, siluisq̄ habitans, specu-
 busq̄ ferarum,
 Mansuetum & mulcens (cernis post terga)
 Leonem, (stum,
 In cruce non vno confixum vulnere Chri-
 Et caput & sanctos lacerum crudeliter artus
 Saucius ingenti tantum sibi poscit amore.
 Nigrantem oblitus calamum, quem sumpsit,
 ut vnum, (vno?
 Te fixus spectat? Te ut Christe moratur in
 At Latios contrapatres duo lumina Graia
 Conuertens in tergū acies, huc respice gētis.
 Ille (vides) mitra insignis, qui mente recedit
 In sese tota, aduersoque in codice figit
 Obtutum tollitq̄ manu, exsinuatq̄ volumē,
 Corpore procerus, macies cui pallida vultum
 Demittit, Basili nomen cognomine magni
 Illustrat: claris rediens qui doctus Athenis,
 Cappadocum patriam decorauit laudibus
 urbem:
 Eloquio populisq̄ graui, sanctisq̄ beatas
 Exemplis iter ad sedes monstrauit, & imis
 F Mor-

Mortales terris erexit ad aethera curas,
 Ille viros solis agitantés montibus unâ
 Communem ad vitam, moresq; habitumque
 coëgit.

Sub sanctis hos suave iugū tolerare magistris
 Edocuit, castâque inopes splendescere vita
 Secretos populo, & fallacis imagine mundi:
 Momento incautos rapiens q̄ præterit hora,
 Et breuia æterno commutat gaudia luctu.

Felices, si certa sibi sententia constet,
 Propositumq; petat finem, crebrisq; procellis
 Semoti, rapido ventorum à turbine tuta,
 Auersa & trucib. monstris statione quiescāt.

Alter, deposito capitis quitegmine calui
 Verticis ostentat summū, quæ mente volutat
 Argumenta, poli volitans dum culmina
 tentat? (auras

Nec secūs atque aquila, aërias quæ vecta per
 Effugit humanos visus, fuluisq; coactas
 Condensopennis diuerberat aëre nube.

Aetherias superatq; vias, solisq; propinquis
 Flammifero victrix desigit lumina curru:
 Altiuolans penetrat cælū, sanctisq; reportat
 Magnarum in terras dictis mysteria rerum.
 Vnius, trinique Dei secreta recludit:

Et patre qui procedit amor, natoq; per orbē
Facundo latè magnum diffunditur ore.

Quo studio afflatus sensus diuinitus instat
Promere? & humano prudens substernere
captu? (gent

Queis calamum ingenij collectis viribus vr-
Arcana aternis mandans cœlestia chartis?

Quā largos sophia spargit de fonte liquores?
Seu plantas Christi sumentes dulcibus undis
Irrigat, & ductis reficit viridaria riuis:

Et præter Sasimos gradiens in saltibus oræ
Hellepontiacæ gregibus dat pocula letis,
Et patriis liquidos armentis elicit amnes,
Seu magno obstantes torquet cum murmure
syluas,

Stirpèsque, Hirsutósque vepres sub gurgite
voluit:

Eruit & celsò tremefactas vertice quercus,
Imbribus ætheriis auctus, venâque perenni.

Audit hunc magni tellus Byzantia quondã
Imperij sedes, diri nunc sua tyranni

Regia, sedantemq; patrum, plebisq; tumultus
Sacilegi captæ insidiis fallacibus Ari.

Andiuere vrbes, Asia carique parentis
Defuncti vita, fratrisq; piæque sororis

Edentem in tristi moderatos funere fletus,
 Atq; alios memori luctus quos donat honore.
 Te quoque Cecropia secum iuuenilibus vrbe
 Florentem studiis: mox & meliora secutum
 Defleuit sacrum Basili caput & tua facta
 Et merita egregios cumulauit laude labores.
 Nunc puro eterna radiantes lucis amictu
 Ambo Cappadoces, celebres virtutib. ambo,
 Vestra simul fixis expressa coloribus ora,
 Et sacros habitus, & pastoralia Graio
 Pallia, sacra atq; crucis vestigia more
 Hac iungi, hac nitida cerni gaudetis in aede.
 Latitiae pater Illyricus qui fontibus hausit
 Alterius vestrum latices, sua gaudia miscet.
 In varios an ducta modos, quae condita sacro
 Carmina sunt vati memorem & non illa pro-
 fanis,

Qualia Graiorum prisca cecinere Poetae,
 Figmentis vacuas hominum tentantia mentes:
 Sed pudor intactus canitur: sed carnis inultu
 Seruitium vrgetur misera: quae bella minatur,
 Crudeles dominam contra quae comparat
 hostes:

Aduersarius acer opes, luxumq; merumq;
 Furtaq; sublimesq; gradus, fascesq; superbos.

Obii.

Obiicit, & blando sensus pertentat amore,
 Pollicitisq; animis tollens mendacibus inflat.
 Huc monitu sancti doctus tu carminis, atras
 Pelle crucis signo in tenebras. crucis ille tre-
 miscit (ret.

Aspectum, & tantis contendere virib. hor-
 O placitis Christo dum morib. aspera format
 Pectora, dumq; brevis lachrymans incom-
 moda vita

Mæret, quàm suavi distendit nectare dicta?
 Miscet & Aonio stillantia mella lepore?
 Nunc breuibus tacita expediam, quod
 menterequiris.

Hic genus exigua Nazanzi duxit ab urbe
 Egregiū: tanti radians q̄ sidera alumni,
 In Boreæ pariter fines effulsit, & Austri,
 Vnde oritur, quâ precipitans cadit ætherus sol,
 Oppositumq; nouis afflat splendoribus orbē.
 Hic ille est, sacras hesterno lumine cuius
 Reliquias celebri pompa comitante secuti
 Ante gradus, molli ascēsu quos marmora latè
 In platea tollunt frontem, deuenimus imos:
 Constitimūsq; patrum donec, sanctique
 senatus

Occurrit sacris fulgens in vestibus ordo.

Maximus ipse pater, caros ut vidit adesse
 Thesauros, humilis solio descendit ab alto,
 Obuius & pedibus graditur, scalisq; frequēti
 Stipatis populi turba descendit, humique
 Impressis genibus sanctis, & vertice nudo
 Supplicis in morem: nobis saluete beata
 Ossa (inquit) celsa tandē veneranda sub aede.
 Vos ô qui rexit iam spiritus aethere felix,
 Illum deuoti colimus si pectore puro,
 Et nos, & populum hunc spectans, orbemque
 redemptum

Conciliet precibus Deo commendet amicis.
 Sic fatur lachrymisq; pius rigat ora profusis,
 Et tenet incumbens auidis complexibus vit-
 nam.

Exemplo patres tanta pietatis, & ipsi,
 Et populus largis suffundunt lumina riuis,
 Ossaque delubro interea pretiosa reponunt:
 Sub nitida hac condi que mox spectabimus
 ara. tem

Ille suis plausus spectans pompamq; frequen-
 Reliquis sedem augustam gratatur olympo.
 Et sibi cum Petro consorti gaudet honore:
 Pontificisq; Deo voces, lachrymasq; precantis
 Virgine, caelicolumq; choris latantib. offert.
Infe-

Inferiùs paulò sublimi à cardine mundi,
 Vnde aquilo surgit, cernis genitricis ut almæ
 Siderea aspectum missus veneratur ab arce
 Nuntius? ut blanda trepidantem voce salu-
 tat? (terris

Luminibus septum, & radentem proxima
 Fulgentes nimbi cingunt, auræque serena
 Aetherias agitant crepitâti flamine pennas,
 Et roseos crispant crines chlamydemque vo-
 lantem.

Annuit ipsa Dei iussis castissima Virgo.

At q̄ ignota mihi sese simulachra duorum
 Prisca virum dextra ostendunt? caput ille
 sinistra

Adnixus similis versanti pectore magna,
 Inuigilat libro, præ se quem conspicit, illum
 Expansum genibus tollens: astitit anxius alter
 Antiqua euoluens oracula, lumine circum
 Vestigat ducto veteres indagine chartas,
 Respicit & tergo radiantē flammis auram,
 Vos ô quos memorē? populi patresne? ducēs-
 An vates? certè vates, nisi fallit imago, (ne?
 Comptusque, & proprio Deo mens concu-
 ta. verbi

Aeterni afflatōsne animos, arcana fatigans

Virgineopurum sumpturi è sanguine corpus?
 Arcana ætheriis vel mentibus incomprensa?
 Tantus amor cælo, humanam traducere gen-
 tem? (cam.

At multò quod tutè magis mirabere di-
 Effigies non has liquidi fecère colores,
 Templi nulla manus tectis diluta superbis
 Pigmenta illeuit: sed versicoloribus ante
 Fucatas maculis, incocta & luce nitentes
 Tesserulas, docta artificis, studiosaque cura
 Componens, summis infixit glutine ducto
 Parietibus: fucum trabea, lutumq; cothurnis
 Tesserulis duxit, saturo diuersa colore,
 Vt quæq; effulsit, formans oculosq; genasq;
 Mentisq; promissis barbis, mollesq; capillos:
 Implicitæque sinus vestis, celsoque tiara,
 Incuruòque pedo distinctas ordine gemmas:
 Et vario pinxit viridantia gramina flore.
 Sic alas, sic pectus auis, quæ Phaside venit,
 Quæque coleratis longè defertur ab Indis,
 Phænicisque caput totiens per secla renata,
 Insignes vario intexunt discrimine pluma,
 Et picturatis decorant lita membra figuris.
 Vt summa emineant planis, depressaq; rursus
 Corpora subsidant spatiis, captantq; tuentes:

En

*En clara hinc apices radiavit luce coruscos
Obscuro hinc tenues umbras emblemate
finxit.*

*Sol oriens qualis vel cum declinat olympo
Nigrantem aduersa collustrat lampade nu-
bem:*

*Neo radiis totam vibratis permeat illa
Parte nitet nebula partem caligine opacant
Frustra qua coeunt comissa latuscula, rimas
Incendens aciem quæris, nõ hiscere quidquã
Musiuo (sic artifices dixere priores)*

*Hoc opere aut minimum quauis exstare vi-
debis.*

*Hos infrã, ne longè oculos deflecte vagantes,
Proxima qua populo ingressum dat porta fre-
quenti,*

Ecce tibi Pario cælatus marmore patris

Filius æterni, patri simul æqua potestas.

Hic puri liquido descendens atheris axe

*(Sic monumenta mihi nostra memorare
salutis,*

Nota licet, mentem q̃ piis submittere curis)

Sumpsit ab integra mortalẽ virgine carnem

*Factus homo, & denos duxit ter, & ampliùs
annos*

F 5 Per

Per Solymū ingratas pauper vestigia terras
 Ipse Dei verbū, per quod pater optimus astra
 Fecerat, aërios tractas circumq̄ liquentes
 Vndantis pelagicampos, terrasq̄ creârat,
 Confectas morbis vires in pristina vultu
 Restituit, seuasq̄ febres, maciemq̄ fugauit,
 Cacigenoq̄ue dedit solem, variosq̄ colores
 Cernere, & artificem visis ex noscere rebus,
 Et stabili inualidos firmavit robore gressus,
 Nec pass^o mutas hominū torpescere linguas,
 Aut frustra surdas obtundi vocibus aures.
 Ille etiam dulci, defleta cadauera, vita
 Reddidit, atque animas tepefacto sanguine
 rursus

Corporis in notas iussit remeare latebras,
 Atq̄ haurire simul vitalem longius auram.
 Quid Satana dicam furiatis mentibus acta
 Monstra trucidis? summo peragratos quid pe-
 de fluctus

Commemorem? boream verbo, domitasq̄ue
 procellas? (caeli)

Quidūe alia enumerem miranda è vertice
 In terras venisse DEI testantia natum?

Quantāne diuino sapientia fluxerit ore
 At gens inuidia stimulis agitata malignis

Inst.

Insidiasq; DEO tendit, vitæque parentem
 Perdere morte furit. quorū non inscius ante
 Quam diram subeat mortem (nam sponte
 subibat)

Mystica suprema instruxit solennia cœna.
 Qua, simul accubuit, surgēs deponit amictū,
 (Aspice) seruilig; modo sibi lintea cinxit.
 Mox vnda in peluim fusca, quam marmore
 fictam

In duro fluitare vides, dominusque, magi-
 sterque,

Ad terram abiectus caris (mirabile visu)
 Discipulis, sibi quos humiles delegerat ultro,
 Noluit, extergitque pedes: neq; parcit Iudæ
 Ingrati tepida plantas perfundere lympha,
 Leniter & fœdas manibus cōtingere sanctis:
 Si molli at tactu valeant mitescere corda.

Tale ministerium domini sibi rore parantis
 Largifluo purgare pedum vestigia Petrus
 Abnuat ignarus rerum: sed voce magistri
 Corruptus, trepidas loturo nō modò plantas,
 Sed caput atque manus dictis parentibus of-
 fert.

Aspectu pia turba nouo stupefacta tremiscit,
 Inter se dubij nutant, & mente requirunt

Con-

Confusa taciti, qua sint mysteria tanta.
Solicita stat fronte timor, sub pectore corda
Marmoreo aut trepidant verè aut trepida-
re videntur.

Iam tempus fessos oculos demittere poscit:
Et qua circumstant acie spectare propinqua.
En Afro prima stantes in fronte columna
Marmore collucet, tereti molimine ad auras
Seque ferunt, gemmis similes splendentibus
amba:

Quarum utrunque caput niveum trabe mar-
mor Hymetti

Rupibus excisum premit, & fastigat acutum
Culmen, quod sacra impendens superimmi-
net ara.

Amplexo in spatio (cernis) viridiq; colore,
Atq; albo binas interlucere minores,
Virginis & propius genitricis ferre sacellum.
In medio extantè paulum circūspice crustis
Limite dissectis lato fulgère amethesti
Circuitum. quantum pretij, quantum artis
in illo est?

Hoc redimita sedet miseris succurrere rebus
Sueta Dei mater: quam circū turba volucris
Caruleo ludit campo, dominamq; coronant.

Ipsa

Ipsa suum gremio cōplectitur in chlyta natum,
 Et reddi meritos illi letatur honores,
 Sequē colī vera gaudet pietate petentis
 Urbis, & externa magnis concursibus ora.

Si nescis hac picta DEI genitricis imago
 Parte alia veteris templi per secula multa
 Illita concretis in calce coloribus haesit.
 Ast illam, simul antiqua statione relicta,
 In magis augustam placitum conscendere se-
 dem,

Cæmentis leuiter ferro circum undiq; cassis,
 Parietis & iusta depicti parte resecta,
 Nutantem mouere loco, iunctisq; coactam
 Inter se trabibus, ne qua labefacta satisfacat,
 Huc sacra innocuam pompa vexere, nouiq;
 Tollentes frontē in mediam inseruere sacelli.
 Votiuasq; aditu in dextro posuere tabellas:
 Innumeras viduus paries quas ante gerebat.
 Languentes illinc morbis huc tendere vul-
 tum,

Et meritas pulsas videas persolvere grates:
 Falsi quiq; graues tormentis sepe subacti
 Criminis irato vitarunt iudice pœnas.
 Aut qui bacchantes flamas, celeresue ruinas
 Euasere; altis aut qui spumantia ripis

Flumi-

Flumina tranârunt, patrium vel gurgite
mersa

Tyrrheno incolumes littus tenuère carina.

Virginis effigiẽ contra sub formice surgit
Marmorea hinc spatii, atq; hinc aequalibus
ara.

Hanc velamen obit, tenui quod vellere seres
Contexunt: planum latis mantilibus a quor
Sternitur, ad terram villis qua candida
pendent.

Fulgorem dextraq; sacri, leuaq; thiaræ
Ordine gemmarũ terno iaculantur, & auri
Stare super duodena vides argentea signa
Bissenos Christi comitum referentia vultus.
Et tereti argento rutilas considerare flammæ.
Quas inter gentisq; decus, columenque re-
demptæ (no

Crux rutilat, vera inserto crucis aurea lig-
Non secus atq; adamas æstiu lumine solis
Percussus, tremulo circum fulgor coruscat.
Pulchrius at quanto fulgebis in æthere signũ
Iudicis aduentu magni? cum quatuor orbis
Partibus horribilem intendet tuba nuntia
cantum:

Terrificoq; replens mortalia corda pauore
Excit-

Excitos tumulis cineres animabit, & ossa.
 Ante ducem ceu vexillum, tu lucida caelos
 Descendens mille aligeris sublata ministris
 Omnipotens solē, & lunā, stellasq; micantes
 Victurus fulgore nouo, splendescere longē
 Te faciet, clara ferri candentis & instar,
 Semina quod flamma irradiant, sub luce
 videri.

Vt te qui talem Iudæus conspuit amens,
 Quæque iocum quondam gentes habuere
 superba,
 Nuper & infractā qui perdere fluctibus ausi,
 Fragmina vel rapidis, scelus ah: consumere
 flammis,

Aut ditem manibus prædā rapuere cruentis,
 Ingentis spectent hunc maiestatis honorem:
 Teque, ruumque probris doleant onerasse
 triumphum:

Ictibus & crebri pertundant pectora seris.
 Cetera diuerso splendent quæ secta colore,
 Nostris posse putas comprehendere marmora di-
 ctis?

Hæc puris certant niuib; candore Smarag-
 dos,

Hæc virides superant longē, flamasq; pyropi,
 Chry-

Chrysolitos giluo hæc referunt leuata nitore,
 Non nigrum hæc vincunt hebenum? non
 succina nigra?

At maculis alia innatis, guttisue notantur
 Aspersis, mira inter se iunguntur & arte,
 Signorumque nouis perstringunt lumina
 textis,

Quorum luce solum radiat, pariesque renidet,
 Ut Cilicis Imoli, Sicula aut conuallibus Enna
 Omnigenum arua plagis rident distincta co-
 lorum.

Ut calthæ areolis, violæue, albæue ligustri,
 Narcisci, cyanæue nitent gemantibus hortis
 Ut vario signante vias sub tegmine, lucent
 Textilia Arabiis illusa tapeta figuris.

Hæc tu, quiq; altis flores laquearibus ardent,
 Aspiciens mirare ultrò, nec quære moneri.

Tertius hæc decimus miracula præbuit urbi
 Gregorius, felix quo principe gaudet alūno
 Felsina, Romuleis quondam celebrata colonis.
 Nec tantum fama Ausoniis sese urbibus
 aquat:

Sed caput euexit nitidos super ætheris axes,
 Gregorius, leni magnum qui temperat orbem
 Imperio, durisque nefas compescit habenis,

Vimque

Vimq̄ domat, magnaq̄ prae mit ditione re-
belles,

Hunc Petri innixum solio pietasq̄, fidesq̄ue,
Sublimē attollunt humeris, hūc robore firmo
Sustentat magnis constans prudentia rebus.
Instaurans priscos hic religionis honores,
Impulsas furis gentes labefactaque regna
Erigere, aut firmare parans (vt cuiq̄ ruina
est)

Germanos qui sint verae pietatis alumni,
Euocat huc foetus, & qui vastata ruentis
Pannonia arua colūt: oris pubemq̄ Britannā
Expulsam patriis: multa mercede doceri (ri,
Quos iubet, & quorū vsus eget, victusq̄ iuua
Vt mox quisq̄ sua pretendat lumina genti,
Atq̄ atavis trito palantes limite sistat.
Huc quoq̄ telluris iussit plantaria Graia
Lecta vehi, oblitos repetāt vt culta saporis,
Et salua antiqua, liquido gratissima caelo
Qua fuit, assuescant dignos p̄ducere fructus.
Iudaica Christi cultum venientia in agrum
Labrusca virgulta colit, stirpisq̄ propagat
Degeneris latam, renouatq̄ ab origine vitē
Romanisq̄ docens septis ramos oleastri
Immissos oleae pingui ditescere bacca

G

Agla-

*A glacie teneros fœtus defendit & æstu,
 Vbertas frugum largos effundit acervos.
 Dumq̄ alius edunt stragem contagia terris,
 Indomitiq̄ furit non eluctabile lethi
 Imperiũ: miseri cumulat dum funera vulgi:
 Hinc nebulis longè pulsas, caligineq̄ atra
 Cœlestis puro diffunditur aère tractus,
 Almaq̄ Romanũ ad Tyberim, vicinaq̄ circũ
 Arua salus, roseo corpus perfusa decore,
 Et gressu validas ostentans ardua vires,
 Exultat, longa & populis dat munera vite
 Hæc teneram nutrit sobolem, iuuenumq̄
 valentes*

*Mobiliũ vario exercet certamine turmas,
 Diuinumq̄ senem florenti robore firmat:
 Exiit & grandem rugis, macieq̄ senectam,
 Pax euincta comas latiali incedit oliua
 Et tuta Ausonias traducit ad otia gentes.
 Longinquas eadem terra sublimibus alis
 Aëra p̄scindens vacuũ, penetrabit ad oras,
 Principete miseros cũ Gallica terratumultus
 Sedabit, regniq̄ sinu vera monstra vetusti
 Eiiciet: notis cum secta Britannia terris,
 Et borea pulsata truci vicina Caledon,
 Orcades & sparsæ Oceano tua iussa capeissent:*

Et

Et vaticani sacros è vertice ritus,
 Conuersis repetent animis, consultaq; patrū.
 Otunc quāta pias implebunt gaudia mētes?
 Quāmlongè, lateq; ferent se commoda pacis,
 Errans cū gelidos Rheni glaciales ad amnes,
 Atq; Albis, grex innumerus, Daciq; ferocis
 Flumina curua bibens, pastoris voce vocātis
 Audita tandem Romana in septa redibunt,
 Procumbent pedibus sanctis & Tybridis alto
 Antiquas puro mersabunt gurgite labes.
 Sublimi externa gentis quot sede locatus
 Hac populos media excipies testudine, pacē
 Aeternā, votisq; piis, lachrymisq; precantes?
 Quos veterū firmans vera pietate parērum
 Detrudes fœdas sectarum in tartara pestes.
 Quiq; salutarem reserāsti gentibus annum
 Sancte piis, veniaq; dedisti munera large,
 Pectore tergemino religans discordia nexu
 Compones longa felicia secla quiete.

Talia narrabat rerum prudentior hospes:
 Cum subitò augustis indicta silentia templis:
 Gregoriusq; micās nitido candore ministris
 Argento, claris fultus, se sistit ad aram,
 Facturusque DEO solemnia sacra supremo.
 Inque vocaturus sacris sanctamq; parentem,

*Et te Graie pater quibus ipse sacrauerat adē
Aramque, & lectos famulos, pia verba pro-
fatur.*

*Tum medium latè visum se, scindere cælum:
Et summo insolitum delubri culmine lumen
Sidere, & aligerum celeres requiesse chorea.
Atria lata chorus permulcens dulce canentū
Compositas suavi ingeminant modulamine
voces:*

*Et quales niuei per prata recentia cyoni
Inflectunt liquido sacros gutture versus,
Implentur letis auida concentibus aures.
Pulsa modis, longumque tremens sonat aura
canoris.*

*Submissa repetunt albat exordia prima
Voce patres, terra populus procumbit, & vna
Gregorium votis omnes, precibusque sequun-
tur.*

ROBER.